

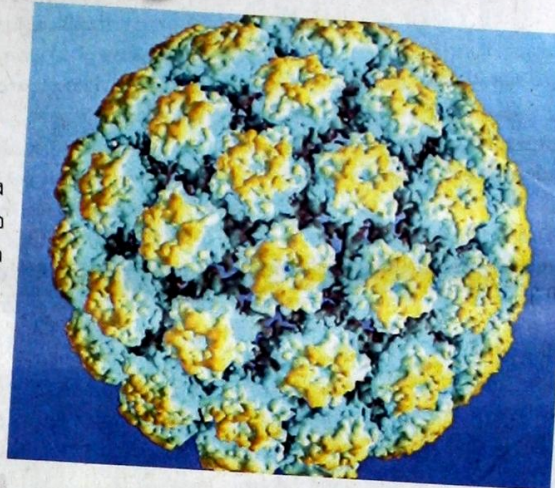
ฉบับที่ 23,326 วันเสาร์ที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2556 หน้า 28

ป้องกันมะเร็งปากมดลูกด้วยวัคซีน

สมาคมโรคมะเร็งไทย
ใบปัทมสุขภาพ

“มะเร็งปากมดลูก” เป็นมะเร็งที่พบได้ลำดับต้น ๆ ในกลุ่มมะเร็งที่พบในผู้หญิงไทย โดยสาเหตุสำคัญเกิดจากการติดเชื้อเอชพีวี (HPV) อย่างที่ทราบกันดีว่า ในปัจจุบันมีวิธีการป้องกันและตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก ทั้งวิธีการทำแป็บสเมียร์ (Pap smear) หรือเอชพีวี เทสต์ (HPV test) รวมทั้งมีวัคซีนป้องกัน หรือที่เรียกว่า HPV vaccine ที่ฉีดเพื่อสร้างเสริมให้ร่างกายมีภูมิคุ้มกันต่อการติดเชื้อ HPV เป็นการป้องกันแบบปฐมภูมิ ซึ่งราชวิทยาลัยสูติ-นรีแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมมะเร็งนรีเวชไทย และราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย แนะนำให้ฉีดป้องกันและลดอุบัติการณ์ของมะเร็งปากมดลูกในระยะยาว

ข้อมูลด้านประสิทธิภาพในการป้องกันการติดเชื้อ HPV สำหรับการฉีดวัคซีนเพื่อกระตุ้นซ้ำนั้น ก็ยังไม่มีข้อมูลว่าควรฉีดเมื่อไร ข้อมูลที่มีอยู่ในปัจจุบันพบว่าระดับแอนติบอดียังคงป้องกันการติดเชื้อ HPV ได้นานอย่างน้อย 5.5 ปี

นอกจากนี้ ยังแนะนำให้ฉีดวัคซีน HPV ชนิด 4 สายพันธุ์ แก่ผู้ชายที่มีอายุ 19-26 ปี โดยเฉพาะกลุ่มชายรักร่วมเพศเพื่อป้องกันการติดเชื้อบริเวณทวารหนัก และการเป็นมะเร็งทวารหนัก เนื่องจากมีความเสี่ยงสูงมากต่อการติดเชื้อแล้วเป็นมะเร็งบริเวณอวัยวะเพศ

มีผลการศึกษาเกี่ยวกับวัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูกว่า มีความปลอดภัยสูง กระตุ้นภูมิคุ้มกันได้แรงกว่าการติดเชื้อ HPV ตามธรรมชาติ และมีประสิทธิภาพสูงมากอย่างมีนัยสำคัญในการป้องกันการติดเชื้อ HPV จากเชื้อ HPV สายพันธุ์เดียวกับวัคซีนที่ฉีด

อย่างไรก็ตาม การตรวจคัดกรองโรคมะเร็งปากมดลูกยังคงมีความจำเป็นอยู่ เนื่องจากวัคซีน HPV 16/18 vaccine สามารถครอบคลุมเชื้อ HPV สายพันธุ์ 16 และ 18 อันเป็นสาเหตุของมะเร็งปากมดลูกได้ประมาณร้อยละ 70 ถึงแม้ว่าจะมีประสิทธิภาพในการป้องกันรอยโรคก่อนมะเร็งที่เกิดจากเชื้อ HPV สายพันธุ์ 16 และ 18 ได้สูงถึงร้อยละ 99-100 ก็ตาม

นอกจากนี้ยังมีข้อมูลการศึกษาติดตามภายหลังการฉีดวัคซีนตั้งแต่ปีแรกจนถึง 5-8.5 ปี พบว่าเมื่อฉีดให้ผู้ที่ไม่เคยมีการติดเชื้อ HPV มาก่อน วัคซีนทั้งสองชนิดก็มีประสิทธิภาพสูงในการป้องกันการติดเชื้อ HPV ที่เกิดจากสายพันธุ์ที่บรรจุในวัคซีน และป้องกันการคงอยู่ของเชื้อภายหลังที่มีการติดเชื้อได้ประมาณร้อยละ 90-96 และข้อมูลเบื้องต้นยังพบว่า วัคซีนสามารถป้องกันการติดเชื้อ HPV ช้ำมสายพันธุ์ (สายพันธุ์ 31, 33, 45, 52 และ 58) จากที่บรรจุในวัคซีนได้ในระดับหนึ่งด้วย ถึงแม้ว่าจะป้องกันการติดเชื้อ HPV ได้ แต่ไม่สามารถขจัดการติดเชื้อที่มีอยู่หรือรักษาโรคที่เกิดขึ้นจากการติดเชื้อได้.

พศ.พญ.อาบอรุณ เลิศขจรสุป

ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา และหน่วยสวัสดิการสุขภาพรามธิบดี
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

ชนิดของวัคซีน วัคซีนป้องกัน HPV ที่ใช้ในปัจจุบันมี 2 ชนิด ได้แก่ 1) วัคซีน HPV ชนิด 4 สายพันธุ์ คือสายพันธุ์ 6, 11, 16 และ 18 ป้องกันทั้งมะเร็งปากมดลูกที่เกิดจากเชื้อ HPV สายพันธุ์ 16 และ 18 รวมทั้งป้องกันหูดบริเวณอวัยวะเพศที่เกิดจากเชื้อ HPV สายพันธุ์ 6 และ 11

2. วัคซีน HPV ชนิด 2 สายพันธุ์ คือ สายพันธุ์ 16 และ 18 ป้องกันมะเร็งปากมดลูกที่เกิดจากเชื้อ HPV สายพันธุ์ 16 และ 18

วัคซีนทั้งสองชนิดนี้มีสายพันธุ์ HPV 16 และ 18 (ซึ่งเป็นสาเหตุของมะเร็งปากมดลูกในสตรีทั่วโลก ประมาณร้อยละ 70)ผสมกับสารประกอบเสริม ซึ่งช่วยเพิ่มศักยภาพในการกระตุ้นภูมิคุ้มกัน

คำถามยอดฮิตที่มักเจอบ่อยก็คือ ช่วงอายุที่แนะนำให้ฉีดวัคซีน

มีการแนะนำให้ฉีดวัคซีนแก่เด็กวัยรุ่นหญิง ผู้หญิงอายุ 9-26 ปี (ช่วงที่ดีที่สุดคือช่วงอายุ 11-15 ปี เพราะพบว่าเป็นอายุที่เหมาะสมและได้ประโยชน์สูงสุด เนื่องจากเป็นอายุก่อนเริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก ที่ยังไม่ติดเชื้อ HPV และพบว่าระดับภูมิคุ้มกันสูงกว่า 2 เท่าเมื่อเปรียบเทียบกับ การฉีดในช่วงอายุ 16-26 ปี) ส่วนสตรีที่มีอายุมากกว่า 26 ปี ยังไม่มี